

Ministerie van Economische Zaken & Klimaat
T.a.v. Dhr. B. Van 't Wout
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Gasunie Transport Services B.V.
Postbus 181
9700 AD Groningen
Concourslaan 17
T (050) 521 22 55
E info@gastransport.nl
Handelsregister Groningen 02084889
www.gasunietransportservices.com

Datum	Doorkiesnummer
6 april 2021	050-5212250
Ons kenmerk	Uw kenmerk
LCM21.0049	
Onderwerp	
Zienswijze GTS op wetsvoorstel "Wet beëindiging Groningenveld"	

Excellentie,

Netbeheerder van het landelijk gastransportnet Gasunie Transport Services B.V. ("GTS") heeft de consultatiedocumenten van het wetsvoorstel "Wet beëindiging Groningenveld" met veel interesse gelezen. GTS maakt hierbij graag gebruik van de mogelijkheid om haar zienswijze ten aanzien van dit wetsvoorstel kenbaar te maken.

Alvorens inhoudelijk te reageren hecht GTS eraan om, zoals ook vermeld in het GTS-advies aan de Minister van januari 2021, te benadrukken dat voor de leveringszekerheid zowel de beschikbaarheid van infrastructuur geborgd dient te zijn als ook (het kader voor) het gebruik hiervan. Concreet moet voor het definitief sluiten van het Groningen-veld ook voldoende (buitenlandse) H-gas aanvoercapaciteit en capaciteit in gasbergingen beschikbaar zijn, rekening houdend met de verhouding tussen L- en H-gas. In deze context is GTS verheugd dat in het netwerkontwikkelingsplan in Duitsland (*Netzentwicklungsplan 2020-2030*) hiermee rekening gehouden wordt en dat er in Nederland belangrijke stappen zijn gezet om de gasopslag assets van de partijen in het gasgebouw voor de Nederlandse markt te behouden. Ook de komende jaren verdient dit onderwerp blijvende aandacht.

Voordat GTS in paragraaf 2 van deze brief ingaat op de concreet voorgestelde wetsteksten wil GTS in paragraaf 1 graag eerst ingaan op een element dat naar haar mening in dit wetsvoorstel nog mist. Het gaat hier om het in de wet opnemen van een kader teneinde het bestaan van de kwaliteitsloze gasmarkt te kunnen blijven borgen.

1. Creëer de mogelijkheid dat EZK een partij aanwijst ter borging van de kwaliteitsloze gasmarkt

In paragraaf 1.4 van de Memorie van Toelichting schrijft EZK dat het kabinet met dit wetsvoorstel een toekomstbestendig wettelijk kader tracht te creëren. Een

Gasunie Transport Services B.V.

Datum: 6 april 2021

Ons kenmerk LCM21.0049

Onderwerp: Zienswijze GTS op wetsvoorstel "Wet beëindiging Groningenveld"

toekomstbestendig wettelijk kader houdt naar onze mening ook in dat er in de nabije toekomst geen nieuwe wetswijzigingen meer noodzakelijk zijn. Echter, met de voorziene beëindiging van de onderneming GasTerra B.V. ("GasTerra") zullen ook de verantwoordelijkheden die GasTerra draagt ten behoeve van het functioneren van de Nederlandse gasmarkt beëindigd worden en hierdoor ontstaat een "hiaat" in de regelgeving dan wel in het vigerende afsprakenstelsel die het geconsulteerde wetsvoorstel niet invult of opvult. Onzes inziens, dient dit in dit wetsvoorstel alsnog te gebeuren.

Zoals EZK onder andere in paragraaf 2.3.1 van de Memorie van Toelichting aangeeft kan de leveringszekerheid in Nederland alleen geborgd worden indien het gassysteem en de kwaliteitsloze gasmarkt goed functioneren. GasTerra vervult momenteel een belangrijke rol in het borgen dat de kwaliteitsloze gasmarkt in stand kan worden gehouden. GasTerra heeft deze verantwoordelijkheid uit hoofde van afspraken die binnen het zogenaamde "Gasgebouw" zijn gemaakt. In het recent overeengekomen Norg-akkoord wordt ook aan deze verantwoordelijkheid van GasTerra expliciet gerefereerd. In het kort komt het erop neer dat GasTerra ten aanzien van de onderlinge L-gas/H-gas balanshandhaving de verantwoordelijkheid heeft om, op basis van de door GTS op haar website gepubliceerde stikstofinzet, de verhouding tussen de invoeding van H-gas en de invoeding van L-gas zodanig aan te passen dat de daadwerkelijke stikstofinzet binnen de operationele bandbreedte blijft. Zoals de Minister van EZK ook in Kamerbrieven heeft aangegeven, is GasTerra ook de enige partij die dit momenteel kan doen, zie bijv. de kamerbrief d.d. 2 juli 2019.

Voorzien is echter dat GasTerra per 1 januari 2025 zal ophouden te bestaan. GasTerra kan vanaf dat moment dus niet langer invulling geven aan haar bovenvermelde huidige verantwoordelijkheden ten aanzien van de L/H-gas balanshandhaving. In het Norg-akkoord staat een inspanningsverplichting om tot een oplossing voor het beleggen van deze verantwoordelijkheden te komen voor de periode van 1 januari 2025 tot 1 oktober 2027. Dit is van groot belang voor het in stand kunnen houden van de kwaliteitsloze gasmarkt, hetgeen een van de fundamenteën van een liquide gasmarkt in Nederland is. Als geen enkele partij deze verantwoordelijkheid meer draagt dan heeft dit potentieel zeer negatieve gevolgen voor de Nederlandse gasmarkt. Zeker in de eerste jaren nadat GasTerra zal zijn opgehouden te bestaan, is de L-gas markt nog van substantiële omvang. Indien er geen partij(en) is (zijn) die de balanshandhaving bewaakt (bewaken), kan er sprake worden van een groot aantal verzoeken en aanwijzingen van GTS richting de verschillende marktpartijen. GTS zal daarmee dermate veel impact hebben op de markt, dat van een vrije markt eigenlijk geen sprake meer is en de kwaliteitsloze gasmarkt mogelijk niet meer in stand gehouden kan worden.

Het is dus van groot belang voor het functioneren van de Nederlandse gasmarkt dat er minimaal één partij expliciete verantwoordelijkheid draagt t.a.v. het handhaven van de L-H-balans. Deze partij(en) zal (zullen) er voor verantwoordelijk moeten zijn dat er voldoende L-gas op het juiste moment beschikbaar is, zodat de kwaliteitsloze gasmarkt in stand gehouden kan worden. Deze partij(en) dient (dienen) hierop proactief te sturen en zal (zullen) hiertoe uiteraard wel ook over de nodige (L-gas) middelen moeten beschikken.

Omdat op dit moment nog niet duidelijk is wanneer de in de wetgeving omschreven Fase 1 eindigt en Fase 2 begint, GTS stelt daarom voor om voor zowel Fase 1 als voor Fase 2 het volgende artikel(lid) toe te voegen aan de Gaswet.

"Onze Minister kan één of meerdere rechtspersonen aanwijzen die verantwoordelijkheid zullen dragen voor de onderlinge balanshandhaving van hoogcalorisch en laagcalorisch gas in het landelijk gastransportnet."

Deze verantwoordelijkheid zal tot 2025 bij GasTerra belegd worden dan wel blijven. EZK zal hiervoor echter een andere rechtspersoon moeten kunnen aanwijzen voor de periode na beëindiging van GasTerra. Door opname van een dergelijk artikellid kan EZK op een later moment besluiten welke partij deze rol het beste toebedeeld kan krijgen, maar hoeft de wet niet hiervoor nog te worden aangepast. Op langere termijn is het ook denkbaar dat deze verantwoordelijkheid bij de gezamenlijke marktpartijen neergelegd wordt in combinatie met een uitbreiding van taken voor de netbeheerder van het landelijke gastransportnet.

2. Reactie GTS op de voorgestelde nieuwe wetsartikelen m.b.t. Fase 1

- Artikel 10a, lid 1, onderdeel q, sub 1

In de volumeraming houdt GTS, net als nu ook al het geval is, ook rekening met het benodigde laagcalorisch gas voor bergingen en voor export. Gelet op het feit dat "eindafnemers" verschillend te interpreteren is, lijkt het ons, in verband met de wens tot het creëren van (maximale) duidelijkheid, een goede toevoeging als deze elementen ook in de memorie van toelichting worden benoemd.

- Artikel 10a, lid 1, onderdeel q, sub 2

De capaciteitsraming die in dit artikellid wordt gevraagd interpreteren wij als dezelfde capaciteitsraming die GTS reeds jaarlijks aan EZK stuurt. In deze capaciteitsraming houdt GTS rekening met uitval van de grootste bron. De capaciteit die GTS op grond van dit artikelonderdeel raamt is dus de "Groningen-capaciteit" die nodig is op een dergelijke extreem koude dag (eens in 20 jaar) waarop tevens de grootste bron is uitgevallen (N-1). Deze methodiek volgt uit de Verordening 2017/1938 ("Verordening Leveringszekerheid"). De memorie van toelichting verwijst welswaar naar de Verordening Leveringszekerheid maar doet

dat alleen met betrekking tot de extreme kou waarmee rekening gehouden moet worden. De Verordening Leveringszekerheid bevat echter ook het N-1 principe. Het lijkt ons daarom logisch, helder en consistent om ofwel deze Verordening in de aanhef van het artikellid te benoemen, ofwel dit N-1 principe hier in de wettekst op te nemen.

- Artikel 10a, lid 1, onderdeel q, sub 5

Dit onderdeel draagt GTS op om de vraagontwikkeling naar laagcalorisch gas voor de komende 10 jaren te ramen. GTS baseert haar verwachtingen daaromtrent op de rapporten van het Planbureau voor de Leefomgeving ("PBL"). Het PBL geeft ten aanzien van laagcalorisch gas echter tot nu toe alleen verwachtingen af tot en met 2030. Gelet op de voortijdige uitfasering van het Groningenveld en het feit dat dit artikellid rond 2025-26 (start Fase 2) al zal zijn geschrapt, stelt GTS voor om de raming voor de vraagontwikkeling naar laagcalorisch gas te beperken tot 2030 (in plaats van voor de komende 10 jaar).

- Artikel 10a, lid 3

Dit artikellid zal nog worden gewijzigd door een lopende wetswijziging, zie Artikel IIIA, onderdeel B.3 van de Nota van Wijziging, d.d. 23 september 2020 dat ziet op een wijziging van de Mijnbouwwet. Artikel 10a, lid 3 van de Gaswet zal dan verwijzen naar de "rechtspersoon bedoeld in het vijftiende lid". Met het onderhavige wetsvoorstel klopt deze verwijzing niet meer en dient deze verwijzing te zijn naar de "rechtspersoon bedoeld in het negentiende lid".

- Artikel 10a, lid 15

Hier graag verwijzen naar de aanwijzing bedoeld in het twaalfde lid

- Artikel 10a, lid 19

Graag zien we in dit artikellid ook een expliciete verwijzing naar het twaalfde, dertiende en veertiende lid. De verwijzing naar GasTerra is met de huidige formulering indirect en ziet primair op een hele andere taak en verantwoordelijkheid van GasTerra. Gelet op het belang van deze (nieuwe) wettelijke verplichtingen is een zo direct en helder mogelijke verwijzing gewenst.

3. Reactie op voorgestelde nieuwe wetsartikelen m.b.t. Fase 2

Behoudens de in paragraaf 1 beschreven reactie met betrekking tot het door EZK aanwijzen van een of meerdere rechtspersonen t.b.v. het handhaven van de L-H-gasbalans, heeft GTS geen (overige) opmerkingen ten aanzien van de voorgestelde wetsartikelen uit Fase II.

Gasunie Transport Services B.V.

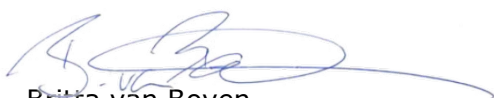
Datum: 6 april 2021

Ons kenmerk LCM21.0049

Onderwerp: Zienswijze GTS op wetsvoorstel "Wet beëindiging Groningenveld"

Mocht u naar aanleiding van deze zienswijze vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met Jan Albert Laverman, j.a.laverman@gastransport.nl

Hoogachtend,
Gasunie Transport Services B.V.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Britta van Boven', with a long horizontal flourish extending to the right.

Britta van Boven
Manager Commerce & Regulation